

Toini Wallin-Oittinen

*Hakamaa
rakastettuni*

Kuvat

Johanna Ojaksela: hautakivi, juoru, tyttö ja musta lammas, mies keinussa, kurki, joutsen, peltomaisema, rusetti, harmaasieppo, lokki

www.luontoportti.fi
kasvit ja linnut

Verkosta poimittu, tulostettu, leikattu ja skannattu:
kissat ja koirat
halkopino

Loput kuvat ovat kirjoittajan itse ottamia valokuvia

Hakamaa rakastettuni

© Toini Wallin-Oittinen

Ulkoasu: R. Penttinen
Kustantaja: Mediapinta, 2010

ISBN 978-952-235-245-3

Lukijalle

Kokoelmani proosarunoja on kirjoitettu 2000-luvulla. Tästä olen kiitollinen Jyväskylän reumayhdistyksen kirjoittajapiirille, missä vihjeitä kirjoittamiselle tuli huomaamattani. Aikaisemmin en ole runoja kirjoittanut. Luonnontieteellinen ja kasvatustieteellinen tutkimus on täyttänyt vapaa-ajan ja aivojenkin vapaan tilan ajatella kaunokirjallisin keinoin.

Haaveet kirjoittamisesta jäivät nykyhetkeen, vaikka ilmiöt ympärilläni kiinnostivat. Kun elokuva Hiroshima Rakastettu ni esitettiin Suomessa, katsoin sen ja ajattelin nimen olevan erittäin mielenkiintoisesti ja taitavasti keksitty. Sen vuoksi tämän painotuotteen nimen esikuva on siitä elokuvasta.

Teksteissä on sovitettu todellisuutta tieteessä saatujen faktojen avulla mielikuvituksen sotkemiksi kuviksi. Lintujen tarkkailussa tehdyt faktat ovat tosia, mutta muuten tapahtumilla ja ilmiöillä ei ole todellisuuspohjaa. Teen havaintoja joka tilanteessa, kun pysähdyn paikalleni, asemilla, junassa, vierailuilla, kokoontumisissa jne. En aina kirjoita muistiin, joten kirjoitettu teksti ei vastaa edes tehtyjä havaintoja. Tämä taito ja tiede yhdessä kärsivät, joten ne jarruttavat toisiaan ja tuloksia ilmestyy harvoin.

Keravalla 21. maaliskuuta 2010

Toini Wallin-Oittinen

Tuokiokuvia

Hauta, elämän alku

”Jo joutui armas aika” kuului edellisenä päivänä. Koululaiset riensivät lomilleen. Kesäkuun aurinkoinen päivä heijastui mustasta hautakivistä.

”Tässä on minun hautani. ”Mies kyyristyi ja painoi kädellään vihreää, kaunista nurmea kiven edessä.

Hauta on elämän alku. Se on alku myös rakkaudelle. Uusi elämä heijastuu miehen silmistä. Arvoitus viriää, jatkuu. Miksi hän puhuu näin? Kyselen. Oliko hän vanhempiensa viimeisten hetkien lohtu kun, he olivat muuttaneet pojan luo.

Äiti virkkoi uteliaalle: ”Mie tulin pojalle ruokaa laittamaan”. Isä tuli äidin, rakastettunsa luo. Tuli myös aika isän lähteä. ”Poika, minun on huono olo. ”Näin hän virkkoi” ja poika kantoi isän saunasta keittiön sänkyyn. Tuli jäähyväisten aika isälle ja pojalle. Isä nukkuu mustan kiven kohdalla, jonka nurmea poika kosketti

Äiti mietiskeli ääneen: ”Kun eivät iltapalaa antaneet, mie muutin tänne pojan luo.” Oli poika hänkin, joka ei iltapalaa antanut, mutta olipa hän itara. ”Ei eläkettäkään antanut”. Hän jatkoi. Kansaneläke oli ahkeralla ison talon emännällä. Ei pöytäeläkettä, ei myyliä ollut hommattu vanhukselle. Niin oli isänkin kohdalla.

On kova kohtalo, jos syntyy ei-toivottuna kateelliseen sisarusparveen, vaikka varallisuutta olisi. Kaunis, vilkas kiharapää oli juossut isossa tuvassa. Hän oli naisten lemmikki ja vanhojen pappojen apuri. Panipa poika mieleensä vanhojen,

ellettyjen esi-isien elämän viisaudet, virret ja raamatunlauseet. Nämä viisaudet hän kätki mieleensä ja käytti niitä.

Mietin. Elämä oli vasta puolivälissä ja hän virkkoi rakastetulleen: ”Tässä on minun hautani” Lauseen taakse kätkeytyi kärsimys. Oliko nälkä vai myrkkyy, joka oli vatsaa vaivannut. Aika ajoin se selittämättömästi kalvoi. Äiti virkkoi uudelleen: ”Mie tulin pojalle ruokaa laittamaan.”

Tuli aika rakkauden. Moni olisi halunnut morsion olla. Poika vaan oli vastannut: ”Mul ei oo ommoo tuppoo.” He antoivat ruokaa ja sylin lämpöä. Paljon on niitä, jotka muistavat tuota kaunista kiharapäätä.

Oma tupa valmistui. Kesäkuinen aurinkoinen päivä heijastui mustasta kivistä. Hän lausui rakastetulleen: ”Jää kesäksi tänne. ”Aprikoin ja epäröin. ”Mul’ on vanhemmat kaukana, on heitä autettava lomalla.” Kesä meni, tuli syksy, koulu alkoi. Tuli talvi ja uusi kevät. Rohkenin sanoa: ”Kyllä” toukokuussa, kauniina sunnuntaina. Se näytti olevan ilo monelle suvulle.

Vuodet vierivät. Nurmen alle tuli myös äiti, joka oli tullut pojalle ruokaa laittamaan. Oli aika myös tyttären, joka kasvoi ja lensi pois. Hän tuli isää katsomaan miehen ja lapsen kanssa. ”Tässä on minun hautani” tuli todeksi. Isä, äiti ja poika nukkuvat rinnakkain vihreän nurmen alla, mustan kiven kohdalla.

Mikä on kohtaloni? Onko kannettava samaa taakkaa: ”Viha talon metsistä”. Kauniit muistot yhteisistä hetkistä vehreän luonnon keskellä auttavat kantamaan kivikuormaa. Jokin lempeä tuuli puhaltaa Hetteen suunnalta ilta-auringon kuullessa tienoon. Se tuo lohdun meille monelle, jotka kaipaamme häntä.

Musta kivi kertoo salaa hiljaa: ”Se on täytetty.”

Kuntolenkillä

Äitienpäiviäviikolla aurinko kaartuu ns. Hetteen taa. Kävelen totuttua lenkkiäni hiljaa kuunnellen kevään lintujen muuttoa pohjoiseen. Rinne viettää lounaaseen, luonto on vielä karu, ruoho ei viherrä, mutta kevät on tullut. Sen kertovat Hetteen yllä kurjet, jotka puhuvat pesäpuuhistaan. Ne ovat jo kaksittain. Kurkiaura on hajonnut, kun ne laskeutuvat kosteaan maahan ja laulavat: ”Täällä on hyvä olla.”

On heinäkuu, kävelylenkkini koristeet harakankellot reunustavat tietä ja todistavat minulle, että en ole kerännyt kaikkia kelloja kotiini kukkavaasiin. Kesäinen kukkaretki tyttäreni kanssa silloin ennen toi kauniin sinisen rivin kirjahyllyn reunalle. Liekö ollut tytär kukkakoulussa, kun hakeutui puutarha-alalle.

Elonkorjuuaika lähestyy, kävelylenkkini pysähtelee ruis-kuhilaitten viereen. Otan melkein joka vuosi uudet kuvat rukiista. Mitähän EU saa aikaan harrasteviljelijälle, jolla on noin kahdeksan aaria ruista kuhilailla riihessä puitavaksi. Mahtaako mieheni jaksaa tehdä uutta ruista. Onkohan tämä ruis viimeinen. Valokuvaan kuitenkin.

Tulee talvi kävelylenkkini pienehkö rinne on liukas, en taida mennäkään kävelemään, menen sitten, kun on pakkanen. Pakkanen nitisee naapurin puissa. Lumi on puhdas aivan valkoinen. Olen kävelyllä usein yksin, mutta silloin ennen tytär taaperteli vierellä tai istui potkurissa, kun menimme naapurin lehmien luo lypsyaikaan, jotta näkisimme lehmät parressa ihan läheltä. Hankeen jää reissusta pieniä pyörtyviä, on ollut mukavaa pehmeässä hangessa. Entä nyt, pyörtyviä tuleekin eri tavalla. Vallaton pystykorvan pentu jättää merkkinsä. Se sukeltaa lumen sisään ja pöllähtää kevyessä lumessa aivan kuin uiden.

Yhä uudelleen ja uudelleen kävelen lenkkini päätteeseen, kotiin, joka sijaitsee yksinkertaisen kauniin mäen päällä. Vuo-

denajat ja vuodet vaihtuvat, mutta luonto on saanut säilyä, vaikka erilaiset lentokoneet tekevät mittauksiaan ja kartoittavat aluetta. Odotan kevään saapumista. Jos kurjet eivät kerro minulle kevästä, on tapahtunut jotain katastrofin kaltaista joko lintujen talvehtimispaikoilla tai kotona suomalaisessa luonnossa. Tulee ehkä aika, jolloin ei ruis heilimöi ja lumeen ei tule pyörtyviä, kuitenkin luonto kertoo kävelylenkkini kauniit asiat uudelleen, ehkä eri tavalla. Västäräkki kertoo pesivänsä, talitiainen kouluttaa poikasensa varhain, jotta ehtisivät riittävän vahvoiksi kestämään talvea, kirjosiippo sirkuttaa: ”Nyt on Kesä”, harakankellot kilisevät kertoen ajasta, jolloin ne opettivat pienelle tytölle luonnon ihmeitä. Lumi sataa ja sulaa. Vesi, elämän lähde, jatkaa.

Jäniksen jouluku

Elettiin kaunista joulunaikaa. Lunta tuprutteli melkein joka päivä niin, että metsän puut notkuivat valkoisen peitteen alla. Sattui olemaan hyvä vuosi jäniksen pojille. Jo syyskuun aikana jäniksiä rytisi vesakossa kävelyretken aikana ihmistä pelkäämättä. Ne nauttivat lämpimästä vehreästä luonnosta tietämättä alkavasta metsästyskaudesta.

Metsästäjät verottivat osan kävelylenkin ystäväistä, mutta ei sentään kaikkia. Jouluviikolla keittiön ikkunan alla, lintulaudalla tulikin aamutunneilla valkoinen kaunis jänis, joka söi niitä rippeitä, joita tippui lintujen syödessä siemeniä päivällä. Näky oli niin herttainen, että lintujen ruokkija toi kuroja lintulaudan alle. Kaikki eväät oli aamuun mennessä syöty, sillä lintujen ruoan lisäksi piti tuoda myös jäniksen ruokaa.

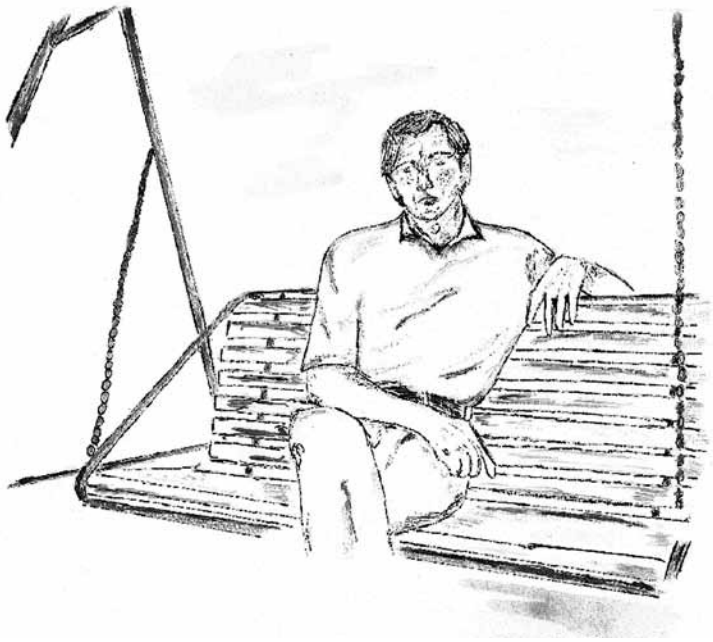
Jouluviikko kului mukavasti keittiöpuuhissa, kun lintulaudan väki oli saanut vieraakseen toisenkin nisäkkään oravan. Oli kuitenkin mystistä se, että jäniksen jälkien määrää lisääntyi joka yö. Jäniksiä ei ollut ainoastaan yksi, vaan neljä. Selkeitä polkuja tulojälkineen oli neljästä suunnasta. Mutta poismenojälkiä olikin lukemattomia. Miksi?

Kaunis aamu valkeni joululeivonnaisia leipoen. Joku jänisvieraista kesyntyi ja tuli päivälläkin syömään. Jälkien valtavaan määrään tuli selitys. Ystävät söivät sapuskansa pelko kurkussa. Pienikin vilahdus ikkunassa karkotti sen, mutta se palasi uudelleen ja uudelleen. Loikkien määrä sai luonnollisen selityksen.

Joulu oli kaunis ja onnellinen. Eläintenkin joulu oli turvallinen ja ruokaa riitti. Uskollisesti ne kävivät eväitä syömässä kunnes päivän pidetessä jänisten jäljet vähenivät. Osa niistä kai joutui pataan helmikuuhun mennessä, mutta osa nautti kevään valkeudesta ja katosi metsien suojaan hankipoikia tekemään.

Jänis ja mies

Mies istuu pihakeinussa. Kesäpukuinen jänis loikkaa muutaman metrin päähän. Mies tuumaa: ”Mihin Matka?” Jänis höristää korviaan, kääntelee korvanlehtiään ja katsoo miestä. Se loikkaa rauhallisesti eteenpäin, suuntaa matkansa lypsytarhaan ja katoaa hiljaa näkymättömiin, vastaamatta, pelkäämättä.

Pieni linnun poikanen

Kaunista kesäistä päivää täytti linnunlaulu. Se oli kuin sinfoniaa, jossa moninaiset sävelet yhdistyvät. Koivun oksat tuuheine lehtineen suojelivat kirjosiepon pesää, ettei mikään häittäisi pienten poikien livahtamista oksille lentoa harjoitteluun. Tuulenvire värissytteli lehtiä.

Linnunpöntön väkeä ei näkynyt, mutta emolintu hätäisesti lauloi varoitusta tai kutsua. Pienten poikien elämä oli käännekohtassa. Niiden oli osattava lentää pesästä pois tai muuten ne joutuvat harmaan kissa-Mikon suuhun. Kissa kurkisteli ruispellon reunassa ja maiskutteli. Taitava lintuemo lauloi, lauloi ja lauloi. Se hyppeli oksalta toiselle. Lopulta huomasiin

